
Media jako czwarta władza

Termin "czwarta władza"

Termin ten lepiej oddaje istotę znaczenia mediów masowych w życiu społeczeństw, aniżeli pojęcie "czwarty stan", od którego wszystko się zaczęło. To angielski filozof i polityk Edmund Burke, członek Izby Gmin, wprowadził ten termin do publicznego użytku. Uznał on, iż dziennikarze i prasa są czwartym stanem - obok duchowieństwa, szlachty i kupców. W 1774 roku, wygłaszając przemówienie w brytyjskim parlamencie, zwrócił się do zebranych słowami: "W parlamencie są reprezentowane trzy stany; ale tam, w loży prasowej zasiada czwarty stan, dalece ważniejszy, aniżeli wszystkie pozostałe". Obecnie, określenie "czwarta władza" odnosi się do funkcji, jaką pełnią media w społeczeństwie, po władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej.

Niezależne mass media są niezawisłe wobec władz politycznych, dzięki autonomii ekonomicznej, prawu do wolności słowa i swobodnego przekazu informacji. Zależne mass media są bezpośrednio utrzymywane przez państwo. Często lokalne czasopisma czy stacje radiowe ujawniają nadużycia popełnione przez miejscowych polityków. Z tego powodu mass media są ważnym elementem systemu demokratycznego.

(adsbygoogle = window.adsbygoogle || []).push({});

Funkcje mediów:

- Funkcja kontrolna – obserwowanie ludzi pełniących funkcje publiczne i ujawnianie przypadków nadużywania władzy (np. afera Watergate z 1972 r. ujawniona przez dziennikarzy Washington Post; w gazecie opisano nadużycia popełnione przez ludzi związanych z administracją prezydenta USA Richarda Nixona, co doprowadziło do jego ustąpienia)

- Prezentowanie opinii opozycji, organizacji pozarządowych oraz niezależnych ekspertów na temat planów władz i sposobu ich realizacji; media jako forum wymiany poglądów

- Analizowanie wydarzeń, wyjaśnianie ich przyczyn i prognozowanie skutków (szczególnie w wypadku natłoku, chaosu informacji)

(adsbygoogle = window.adsbygoogle || []).push({});

Zagrożenia dla kompetencji mediów:

- Postępujący proces komercjalizacji – chęć dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców w celu zwiększenia dochodu; pogoń za oglądalnością (duży nakład gazety czy oglądalność programu zachęca producentów do prezentowania swych reklam w danym tytule prasowym czy stacji telewizyjnej)

- Chęć trafienia w gusta odbiorców - prasa masowa posługuje się uproszczeniami, prezentuje skrajne poglądy, epatuje przemocą, erotyką.

- Splotenie części informacyjnej – serwisy informacyjne charakteryzują się skrótością, często prezentując dane sprawy bardzo powierzchownie, nie tłumacząc powodów ich zaistnienia (np. przyczyn konfliktów na Bliskim Wschodzie)

- Czwarta władza przemieniła się w pierwszą – dziennikarze często nadużywają stwierdzenia "przestępca", nie weryfikując, czy dana osoba na prawdę jest winna zbrodni; sądy pracują pod presją, wydając wyroki w pośpiechu, zgodne z linią prezentowaną przez media i opinię publiczną